het Woord Gods belooft noch aardsche vrijheid, noch andere aardsche goederen; het voorspelt integendeel aan zijne belijders verdrukking en smaad. Het raakt den mensch zelven; overtuigt hem van zonde en ongerechtigheid; doet hem den waren God kennen; vernietigt hem, maar schept ook in hem een nieuw beginsel, namelijk dat der liefde, en maakt hem daardoor innerlijk vrij en bekwaam tot lijden en dulden, zelfs dan als hij noch voor zichzelven, noch voor zijne nakomelingen uitkomst verwacht. Aldus vrij geworden, strijdt hij niet voor de vrijheid, maar voor „de Waarheid" die zich aan hem heeft geopenbaard, en die hij nu aan anderen wil en ook moet mededeelen, niet alleen door woorden, maar vooral door daden op elk levensgebied. Aan zulke belijders worden, naar 's Heeren belofte, alle andere dingen toegeworpen; toonende voor zichzelven een Meester te erkennen, en zich onder diens onzichtbaar juk gaarne buigende, worden zij zelven ook voor de maatschappelijke vrijheid geschikt, en de wereld, niet langer kunnende ontkennen dat dit juk heilzaam is, staat eindelijk aan die belijders de vrijheid, die zij noodig hebben om vrijelijk hun Heer te belijden, toe.

Deze laatste opmerking leidt vanzelf tot bespreking van de grootste moeilijkheid, die uit staatkundig oogpunt tegen het erkennen van volledige rechtsgelijkheid op geestelijk gebied zich vertoont; namelijk de verplichting der overheid om de maatschappelijke zedelijkheid te beschermen. Hoe deze en de vrijheid beiden te handhaven, zonder de een aan de ander op te offeren, ziedaar de vraag.

Is Jezus Christus de Waarheid, en hebben zijne discipelen slechts zijne getuigen te zijn, dan mag bespotting noch tegenwerking hen verleiden, andere middelen tot verkondiging of verdediging te bezigen, dan die hun Heer hun voorschreef. Alleen op Hem hebben zij zich te verlaten, en zij mogen zijne tegenstanders of bestrijders niet dwingen voor hun eeredienst te betalen, wat zijzelven verschuldigd zijn. Elke bevoorrechting eener kerk van staatswege is afwijking van wat de Heer verlangt. Omgekeerd is de poging om de Christenen tot volgzaamheid te willen dwingen, door hen van hun levensbestaan te berooven of op andere, materieele wijze te benadeelen, een bewijs van miskenning van den aard des geloofs. Worden deze waarheden met vollen ernst in toepassing gebracht, dan wordt Jezus Christus zelf het fundament waarop van lieverlede de